TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2022. gada 2. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Vienlīdzīga attieksme nodarbinātības un profesijas jomā – Aizliegums diskriminēt vecuma dēļ – Direktīva 2000/78/EK – 3. panta 1. punkta a) un d) apakšpunkts – Piemērošanas joma – Darba ņēmēju organizācijas ievēlēta priekšsēdētāja amats – Šīs organizācijas statūti, kuros tiesības kandidēt uz priekšsēdētāja amatu paredzētas tikai tiem biedriem, kuri balsošanas dienā nav sasnieguši 60 vai 61 gada vecumu

Lietā C-587/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa, Dānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2020. gada 6. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 9. novembrī, tiesvedībā

***Ligebehandlingsnævnet*, kas rīkojas kā A pārstāvis,**

pret

HK/Danmark,

HK/Privat,

piedaloties

Fagbevægelsens Hovedorganisation,

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], tiesneši J. Pasers [*J. Passer*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents), N. Vāls [*N. Wahl*] un M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*],

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretāre: S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2021. gada 20. oktobra tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – dāņu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Ligebehandlingsnævnet*, kas rīkojas kā A pārstāvis, vārdā – *P. Ahlberg* un *R. Holdgaard*, *advokater*,

– *HK/Privat* un *HK/Danmark* vārdā – *J. Goldschmidt*, *advokat*,

– *Fagbevægelsens Hovedorganisation* vārdā – *R. Asmussen*, *advokat*,

– Grieķijas valdības vārdā – *N. Dafniou*, *I. Kotsoni*, *O. Patsopoulou* un *E. Skandalou*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *L. Grønfeldt* un *D. Martin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2022. gada 13. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.), 3. panta 1. punkta a) un d) apakšpunktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Ligebehandlingsnævnet* (Vienlīdzīgas attieksmes pārvalde, Dānija), kas rīkojas kā A pārstāvis, un darba ņēmēju organizācijām – konfederāciju *HK/Danmark* un federāciju *HK/Privat* (turpmāk tekstā kopā – "*HK*") – par šīs federācijas statūtu noteikumu, ar ko ir noteikts vecuma ierobežojums tās priekšsēdētāja amata kandidātiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2000/78 4., 5., 9. un 11. apsvērumā ir noteikts:

"4) Visu cilvēku tiesības uz vienlīdzību likuma priekšā un aizsardzība pret diskrimināciju ir vispārējas tiesības, kas atzītas ar Vispārējo Cilvēktiesību deklarāciju, Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par sieviešu visu veidu diskriminācijas izskaušanu, Apvienoto Nāciju Organizācijas Paktu par pilsoņu un politiskajām tiesībām un Paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām un ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, ko parakstījušas visas dalībvalstis. Starptautiskās darba organizācijas (SDO) Konvencijā Nr. 111 ir aizliegta diskriminācija nodarbinātības un profesijas jomā.

5) Ievērot šādas pamattiesības un pamatbrīvības ir svarīgi. Šī direktīva neierobežo biedrošanās brīvību, tostarp tiesības kopā ar citiem veidot arodbiedrības un pievienoties arodbiedrībām, lai aizsargātu savas intereses.

[..]

9) Nodarbinātība un profesija ir galvenie elementi, kas garantē vienlīdzīgas iespējas visiem un būtiski veicina pilsoņu līdzdalību ekonomiskajā, kultūras un sociālajā dzīvē un viņu potenciāla izmantošanu.

[..]

11) Diskriminācija reliģijas vai uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ var apdraudēt EK līguma mērķu sasniegšanu, jo īpaši augsta līmeņa nodarbinātības un sociālās aizsardzības sasniegšanu, dzīves līmeņa un dzīves kvalitātes paaugstināšanu, ekonomisko un sociālo kohēziju un solidaritāti, un personu brīvu pārvietošanos."

4 Šīs direktīvas 1. pantā "Mērķis" ir noteikts:

"Lai vienlīdzīgas attieksmes princips stātos spēkā dalībvalstīs, šīs direktīvas mērķis attiecībā uz nodarbinātību un profesiju ir noteikt sistēmu, lai apkarotu diskrimināciju reliģijas, uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ."

5 Minētās direktīvas 3. panta "Piemērošanas joma" 1. un 4. punktā ir paredzēts:

"1. Nepārsniedzot Kopienas kompetenci, šo direktīvu piemēro visām personām gan valsts, gan privātajā sektorā, tostarp valsts iestādēs, attiecībā uz:

a) nosacījumiem darba, pašnodarbinātības un profesijas iegūšanai, to skaitā atlases kritērijiem un darbā pieņemšanas nosacījumiem, lai kāda būtu darbības nozare, un visos profesionālās hierarhijas līmeņos, ietverot paaugstināšanu amatā;

[..]

d) līdzdalību un iesaistīšanos kādā darba ņēmēju vai darba devēju organizācijā vai jebkādā organizācijā, kuras biedri ir nodarbināti konkrētā profesijā, to skaitā uz šādu organizāciju piešķirtajiem pabalstiem [priekšrocībām].

[..]

4. Dalībvalstis var paredzēt, ka šo direktīvu tiktāl, cik tā attiecas uz diskrimināciju invaliditātes un vecuma dēļ, nepiemēro bruņotajiem spēkiem."

Dānijas tiesības

6 *Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. (forskelsbehandlingsloven)* (Likums par diskriminācijas aizlieguma principu darba tirgū (Nediskriminācijas likums)), kurā grozījumi ir izdarīti ar 2004. gada 7. aprīļa *lov nr. 253* (Likums Nr. 253) un 2004. gada 22. decembra *lov nr. 1417* (Likums Nr. 1417), lai transponētu Direktīvu 2000/78 (turpmāk tekstā – "Nediskriminācijas likums"), 1. pantā ir noteikts, ka jēdziens "diskriminācija" šī likuma izpratnē tiek saprasts kā jebkāda tieša vai netieša diskriminācija tostarp vecuma dēļ.

7 Nediskriminācijas likuma 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Darba devējam ir aizliegts diskriminēt darba ņēmējus vai pretendentus uz darba vietu, pieņemot darbā, atlaižot, norīkojot citā amatā, paaugstinot amatā vai nosakot atalgojumu un darba apstākļus."

8 Nediskriminācijas likuma 3. panta 3. un 4. punktā ir noteikts:

"3. Diskriminācijas aizliegums attiecas arī uz ikvienu personu, kas ievieš noteikumus un pieņem lēmumus attiecībā uz piekļuvi pašnodarbinātībai.

4. Diskriminācijas aizliegums attiecas arī uz ikvienu personu, kas lemj par piederības darba ņēmēju vai darba devēju organizācijai nosacījumiem vai par dalības nosacījumiem tajā, kā arī par priekšrocībām, ko šādas organizācijas sniedz biedriem."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 A, kura ir dzimusi 1948. gadā, 1978. gadā tika pieņemta darbā *HK* darba ņēmēju organizācijas vietējā nodaļā kā pastāvīgā arodbiedrības darbiniece. 1980. gadā viņa tika pārcelta uz valsts līmeņa konfederāciju. *HK/Service*, tagad – *HK/Privat*, federācijas kongress 1992. gadā ievēlēja viņu par priekšsēdētāja vietnieci un vēlāk, 1993. gadā, par priekšsēdētāju. Pēc tam viņa tika no jauna ievēlēta ik pēc četriem gadiem un pildīja šīs federācijas priekšsēdētājas pienākumus līdz 2011. gada 8. novembrim, kad viņa bija sasniegusi 63 gadu vecumu un pārsniedza *HK/Privat* statūtu 9. pantā noteikto vecuma ierobežojumu, lai varētu kandidēt uz ievēlēšanu par priekšsēdētāju, kam bija jānotiek šajā pašā gadā. Proti, šajā pantā ir noteikts, ka priekšsēdētāja amatā var ievēlēt tikai tos biedrus, kuri ievēlēšanas dienā nav sasnieguši 60 gadu vecumu, un šis vecuma ierobežojums tiem biedriem, kas ir atkārtoti ievēlēti pēc 2005. gada kongresa, ir paaugstināts līdz 61 gadam.

10 A iesniedza sūdzību Vienlīdzīgas attieksmes pārvaldē, norādot, ka viņa tikusi diskriminēta vecuma dēļ. Ar 2016. gada 22. jūnija lēmumu šī pārvalde uzskatīja, ka aizliegums A kandidēt uz *HK/Privat* priekšsēdētājas amatu 2011. gada kongresā vecuma dēļ ir pretrunā Nediskriminācijas likumam un izdeva rīkojumu *HK* samaksāt A naudas summu 25 000 dāņu kronu (DKK) (aptuveni 3400 EUR) apmērā kā kompensāciju, tai pieskaitot procentus.

11 Tā kā šis lēmums netika izpildīts, Vienlīdzīgas attieksmes pārvalde, kas rīkojas kā A pārstāvis, iesniedza prasību pret *HK København byret* (Kopenhāgenas pilsētas tiesa, Dānija). Tā kā šī prasība bija saistīta ar principiāliem jautājumiem, tā tika nodota izskatīšanai *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa, Dānija).

12 Iesniedzējtiesa uzskata, ka tajā izskatāmā strīda risinājums ir atkarīgs no jautājuma, vai uz A kā uz *HK/Privat* ievēlētu priekšsēdētāju un tās politiskā personāla locekli attiecas Direktīvas 2000/78 piemērošanas joma, ņemot vērā, ka apstiprinošas atbildes gadījumā netiek apstrīdēts, ka atbilstoši šīs federācijas statūtu 9. pantam viņa – pretēji šai direktīvai – būtu tiešas diskriminācijas vecuma dēļ upuris.

13 Iesniedzējtiesa uzsver, ka A kā ievēlētajai federācijas prezidentei nebija darba ņēmēja statusa *lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer (funktionærloven)* (Likums par darba devēju un darba ņēmēju tiesiskajām attiecībām) izpratnē, tātad viņa nebija amatā, kurā viņa būtu pakļauta vadītāja vadības pilnvarām, bet gan viņa pildīja uz uzticību balstīta politiska amata pienākumus, būdama atbildīga *HK/Privat* kongresa priekšā, kas viņu bija ievēlējis. Šajā amatā viņai bija pienākums ievērot konfidencialitāti. Tomēr viņas kā priekšsēdētājas pienākumi esot ietvēruši atsevišķus aspektus, kas ir raksturīgi [darba ņēmēja] tiesiskajām attiecībām.

14 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka A kā *HK/Privat* priekšsēdētājas pienākumos ietilpa šīs federācijas vispārējās vadības nodrošināšana, tās politiskās darbības noteikšana tās darbības nozarēs, koplīgumu slēgšana un atjaunošana, kā arī to izpildes uzraudzība. Turklāt viņai bija jāīsteno federācijas kongresa un valdes lēmumi, kā arī *HK/Danmark* valdes, kuras locekle viņa arī bija, lēmumi.

15 Attiecībā uz A darbā pieņemšanas nosacījumiem iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar 2009. gada 27. oktobra "līgumu ar ievēlēto personu", ko A ir parakstījusi, viņa bija nodarbināta *HK/Privat* uz pilnu slodzi un neveica nekādus citus darbus. Viņa saņēma mēnešalgu, kas atbilst īpašam algas līmenim valstī. Tāpat uz viņu neattiecās koplīgums, bet gan *HK* statūti. Turklāt viņai bija piemērojams Likums par apmaksātu atvaļinājumu.

16 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesa nav precīzi definējusi jēdzienus "darbs", "pašnodarbinātība" un "profesija", kas minēti Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā, un ka tā nav lēmusi par to, vai darba ņēmēju organizācijas ievēlēti pārstāvji, kas ir tās politiskā personāla locekļi, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

17 Šajos apstākļos *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos kā pamatlietā uz politiski ievēlētu darba ņēmēju organizācijas federācijas priekšsēdētāju attiecas minētās direktīvas piemērošanas joma?"

Par prejudiciālo jautājumu

18 Visupirms ir jāatgādina, ka, kaut arī formāli iesniedzējtiesa ir ierobežojusi savus interpretācijas jautājumus tikai ar dažām Savienības tiesību normām, šāds apstāklis nav šķērslis, lai Tiesa tai sniegtu visas norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kas tai var būt noderīgas, izspriežot tās izskatīšanā esošo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā ir vai nav uz tām atsaukusies. Šajā ziņā Tiesai no visas iesniedzējtiesas sniegtās informācijas, it īpaši no iesniedzējtiesas nolēmuma pamatojuma, ir jāizdala tie Savienības tiesību apstākļi, kuru interpretācija ir nepieciešama, ņemot vērā pamatlietas priekšmetu (spriedums, 2020. gada 12. marts, *Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle*, C-769/18, EU:C:2020:203, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

19 Šajā lietā prejudiciālais jautājums ir par Direktīvas 2000/78 piemērošanas jomu, kas ir minēta tās 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Tomēr, tā kā pamatlieta attiecas uz nosacījumiem iespējai kandidēt uz darba ņēmēju organizācijas priekšsēdētāja amatu, nevar izslēgt, ka šīs direktīvas 3. panta 1. punkta d) apakšpunkts, kas tostarp attiecas uz personu iesaistīšanos darba ņēmēju organizācijā, ir piemērojams arī šajā lietā.

20 Līdz ar to ir jāuzskata, ka ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) un d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka vecuma ierobežojums, kas darba ņēmēju organizācijas statūtos ir paredzēts attiecībā uz iespēju tikt ievēlētam tās priekšsēdētāja amatā, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

Par Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu

21 Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka, nepārsniedzot Eiropas Savienības kompetenci, šo direktīvu piemēro visām personām gan valsts, gan privātajā sektorā, tostarp valsts iestādēs, attiecībā uz nosacījumiem darba, pašnodarbinātības un profesijas iegūšanai, tostarp atlases kritērijiem un darbā pieņemšanas nosacījumiem, neatkarīgi no darbības nozares un visos profesionālās hierarhijas līmeņos, tostarp paaugstināšanas amatā jomā.

22 Kā tas izriet no šī sprieduma 9. punkta, pamatlietā runa ir par *HK/Privat* statūtu noteikumu, kurā ir noteikts, ka tikai šīs darba ņēmēju federācijas locekļi, kuri tās priekšsēdētāja vēlēšanu dienā nav sasnieguši 60 gadu vecumu vai noteiktos gadījumos – 61 gada vecumu, var kandidēt uz šo amatu.

23 Nav strīda par to, ka šādas vecuma robežas noteikšana ir "nosacījums [minētā priekšsēdētāja amata] iegūšanai" Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Šajā ziņā Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā ir noteikts maksimālais vecums pieņemšanai darbā konkrētā amatā, ietekmē ieinteresēto personu darbā pieņemšanas nosacījumus un līdz ar to tas ir jāuzskata par tādu, kurā ir paredzēti noteikumi darba iegūšanai šīs tiesību normas izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 15. novembris, *Salaberria Sorondo*, C-258/15, EU:C:2016:873, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 Savukārt *HK* un *Fagbevægelsens Hovedorganisation*, kas ir konfederācija, kurā ir apvienotas 79 darba ņēmēju organizācijas (turpmāk tekstā – "*FH*"), kura ir iestājusies lietā tiesvedībā iesniedzējtiesā, uzskata, ka uz šādu amatu neattiecas jēdzieni "darbs", "pašnodarbinātība" vai "profesija", kas arī ir norādīti Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Konkrētāk, tās apgalvo, ka ārpus pašnodarbinātības, par kuru katrā ziņā nav runas saistībā ar strīdīgo priekšsēdētāja amatu, šīs tiesību normas piemērošanas jomā ietilpst tikai tie amati, ko ieņem "darba ņēmēji" LESD 45. panta izpratnē, un ka priekšsēdētāja amats nevar tikt šādi kvalificēts.

25 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Direktīvā 2000/78 nav iekļauta atsauce uz dalībvalstu tiesībām, lai definētu jēdzienu "nosacījumi darba, pašnodarbinātības un profesijas iegūšanai". Gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa prasībām izriet, ka Savienības tiesību norma, kurā tās satura un piemērošanas jomas noskaidrošanai nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, parasti visā Savienībā ir interpretējama autonomi un vienveidīgi (spriedums, 2020. gada 23. aprīlis, *Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI*, C-507/18, EU:C:2020:289, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 Turklāt, tā kā minētajā direktīvā nav definēti vārdi "nosacījumi darba, pašnodarbinātības un profesijas iegūšanai", tie ir jāinterpretē atbilstoši to ierastajai nozīmei ikdienas valodā, ņemot vērā kontekstu, kādā tie tiek lietoti, un ar tiesisko regulējumu, kurā tie ietilpst, sasniedzamos mērķus (spriedums, 2020. gada 23. aprīlis, *Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI*, C-507/18, EU:C:2020:289, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 32. punktā, no vārdu "darbs", "pašnodarbinātība" un "profesija" kopīgas izmantošanas izriet, ka Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts attiecas uz piekļuves ikvienai profesionālajai darbībai nosacījumiem neatkarīgi no tās rakstura un iezīmēm. Minētie vārdi ir jāsaprot plašā nozīmē, kā tas izriet no šīs tiesību normas dažādu valodu versiju salīdzinājuma un no tādu vispārīgo izteicienu lietošanas tajā kā "erhvervsmæssig beskæftigelse", "ejercicio profesional", "Erwerbstätigkeit", "occupation" un "beroep" attiecīgi dāņu, spāņu, vācu, angļu un holandiešu valodā konkrēti attiecībā uz vārdu "profesija [nodarbinātība]".

28 Tādējādi līdzās tam, ka minētā tiesību norma tieši attiecas uz pašnodarbinātību, no vārdiem "darbs" un "profesija", saprotot tos ierastajā nozīmē, izriet arī, ka Savienības likumdevējs nav vēlējies ierobežot Direktīvas 2000/78 piemērošanas jomu ar amatiem, kurus ieņem "darba ņēmējs" LESD 45. panta izpratnē, kas saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ir persona, kura noteiktu laiku citas personas labā un tās vadībā veic darbus, par ko tā saņem atalgojumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 15. jūlijs, *Ministrstvo za obrambo*, C-742/19, EU:C:2021:597, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Turklāt no citiem Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta teksta elementiem izriet, ka tās piemērošanas joma nav ierobežota tikai ar nosacījumiem par piekļuvi amatiem, kurus ieņem "darba ņēmēji" LESD 45. panta izpratnē. Tādējādi saskaņā ar šīs pirmās minētās tiesību normas formulējumu minētā direktīva ir piemērojama "visām personām gan valsts, gan privātajā sektorā, tostarp valsts iestādēs [..], lai kāda būtu darbības nozare, un visos profesionālās hierarhijas līmeņos".

30 Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta gramatisko interpretāciju apstiprina tās mērķi, no kuriem izriet, ka jēdziens "nosacījumi darba [..] un profesijas iegūšanai", kas definē šīs direktīvas piemērošanas jomu, nevar tikt interpretēts šauri (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 23. aprīlis, *Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI*, C-507/18, EU:C:2020:289, 39. punkts).

31 Proti, saskaņā ar Direktīvas 2000/78 1. pantu un kā izriet gan no tās nosaukuma un preambulas, gan arī no tās satura un mērķa, šī direktīva ir vērsta uz to, lai noteiktu vispārēju sistēmu ar nolūku apkarot diskrimināciju tostarp vecuma dēļ attiecībā uz "nodarbinātību un profesiju", lai īstenotu vienlīdzīgas attieksmes principu dalībvalstīs, sniedzot ikvienai personai efektīvu aizsardzību pret diskrimināciju, kas balstīta tostarp uz šo iemeslu (spriedums, 2020. gada 23. aprīlis, *Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI*, C-507/18, EU:C:2020:289, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

32 It īpaši šīs direktīvas 9. apsvērumā ir uzsvērts, ka nodarbinātība un profesija ir galvenie elementi, kas garantē vienlīdzīgas iespējas visiem un būtiski veicina pilsoņu līdzdalību ekonomiskajā, kultūras un sociālajā dzīvē un viņu potenciāla izmantošanu. Šajā ziņā arī minētās direktīvas 11. apsvērumā ir noteikts, ka diskriminācija tostarp vecuma dēļ var apdraudēt LESD mērķu sasniegšanu, jo īpaši augsta līmeņa nodarbinātības un sociālās aizsardzības sasniegšanu, dzīves līmeņa un dzīves kvalitātes paaugstināšanu, ekonomisko un sociālo kohēziju un solidaritāti, un personu brīvu pārvietošanos.

33 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Direktīva 2000/78 tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 13. pantu, kas pēc grozījumiem kļuvis par LESD 19. panta 1. punktu, ar kuru Savienībai ir piešķirta kompetence veikt vajadzīgos pasākumus, lai apkarotu jebkādu diskrimināciju, tostarp vecuma dēļ. Tātad šajā direktīvā jomā, uz kuru tā attiecas, ir konkretizēts šobrīd Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 21. pantā nostiprinātais vispārējais nediskriminācijas princips (spriedums, 2020. gada 23. aprīlis, *Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI*, C-507/18, EU:C:2020:289, 35. un 38. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

34 Līdz ar to, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 37. punktā, Direktīva 2000/78 nav tāds Savienības atvasināto tiesību akts kā tie, kas ir pamatoti tostarp ar LESD 153. panta 2. punktu un kas attiecas tikai uz darba ņēmēju kā vājākās darba attiecību puses aizsardzību, bet tās mērķis ir sociālo un publisko interešu dēļ novērst visus uz diskriminējošiem iemesliem balstītos šķēršļus piekļuvei iztikas līdzekļiem un iespējai ar darba veikšanu sniegt ieguldījumu sabiedrības labā neatkarīgi no juridiskās formas, atbilstoši kurai šis darbs tiek veikts.

35 Līdz ar to, ņemot vērā, kā tas izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma atbilstoši tam, kas ir izklāstīts šī sprieduma 15. punktā, ka federācijas *HK/Privat* priekšsēdētāja amats ir reāla un faktiska profesionāla darbība, it īpaši, ciktāl runa ir par pilna laika darbu, par ko tiek maksāts ikmēneša atalgojums, jautājums par to, vai uz nosacījumiem par piekļuvi šādam amatam attiecas Direktīva 2000/78, nav atkarīgs no tā, vai šāds priekšsēdētājs ir vai nav kvalificēts kā darba ņēmējs šā sprieduma 28. punktā atgādinātās judikatūras izpratnē.

36 Tiesai iesniegtajos apsvērumos *HK* un *FH* turklāt norāda, ka minētie piekļuves nosacījumi ir izslēgti no šīs direktīvas piemērošanas jomas, jo tādas darba ņēmēju organizācijas kā federācija *HK/Privat* priekšsēdētāja amats ir politiska rakstura amats un personu, kas to ieņem, ievēlē šīs organizācijas biedri.

37 Tomēr šai argumentācijai nevar piekrist.

38 Proti, pirmkārt, no Direktīvas 2000/78 piemērošanas jomas nav izslēgti nosacījumi piekļuvei nodarbinātībai vai profesijai, ja persona, kas ieņem attiecīgo amatu, tajā ir tikusi ievēlēta. Šajā ziņā Tiesa ir uzskatījusi, ka pieņemšanas darbā kādā amatā metode nekādi neietekmē šīs direktīvas piemērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 25. aprīlis, *Asociaţia Accept*, C-81/12, EU:C:2013:275, 45. punkts).

39 Otrkārt, no Direktīvas 2000/78 neizriet, ka politiska rakstura amati būtu izslēgti no tās piemērošanas jomas. Gluži pretēji, saskaņā ar tās 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu tā ir piemērojama gan privātajā, gan valsts sektorā, "lai kāda būtu darbības nozare". Turklāt, ja ar šo direktīvu dalībvalstīm ir atļauts nepiemērot tajā noteikto kārtību noteiktām profesionālām darbībām, tajā ir precizētas attiecīgās darbības. Tā, minētās direktīvas 3. panta 4. punktā ir noteikts, ka tā var netikt piemērota bruņotajiem spēkiem, ciktāl tā attiecas uz diskrimināciju invaliditātes un vecuma dēļ.

40 Turklāt, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 48. punktā, ar Direktīvu 2000/78 izvirzītais mērķis, kas ir atgādināts šī sprieduma 31.–34. punktā, nevarētu tikt sasniegts, ja tās nodrošinātā aizsardzība pret diskrimināciju nodarbinātības un profesijas jomā būtu atkarīga no konkrētā darbā veicamo pienākumu rakstura.

41 Iepriekš minēto vērtējumu neatspēko *FH* tiesas sēdē izvirzītais arguments, saskaņā ar kuru Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošana darba ņēmēju organizācijas priekšsēdētāja ievēlēšanai amatā būtu pretrunā Starptautiskās darba organizācijas (SDO) 1948. gada 9. jūlija Konvencijas Nr. 87 par asociāciju brīvību un tiesību aizsardzību, apvienojoties organizācijās, 3. panta 1. punktam, kurā ir noteikts, ka darba ņēmēju un darba devēju organizācijām ir tiesības tostarp brīvi ievēlēt savus pārstāvjus.

42 Darba ņēmēju organizāciju tiesības brīvi ievēlēt savus pārstāvjus turklāt ir piederīgas Hartas 12. pantā nostiprinātajai biedrošanās brīvībai, kuru, kā izriet no Direktīvas 2000/78 5. apsvēruma, šī direktīva neierobežo.

43 Tomēr, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 59. punktā, arodbiedrību brīvībai ievēlēt savus pārstāvjus ir jābūt saskaņotai ar diskriminācijas aizliegumu nodarbinātības un profesijas jomā, kas ir šīs direktīvas priekšmets, kā Hartas 21. pantā paredzētā vispārējā diskriminācijas aizlieguma principa konkretizējumu, kurš turklāt ir paredzēts 1958. gada 25. jūnija SDA Konvencijā Nr. 111 par diskrimināciju (darba un nodarbošanās jomā), kas ir norādīta minētās direktīvas 4. apsvērumā.

44 Proti, kā izriet no Hartas 52. panta 1. punkta, biedrošanās brīvība nav absolūta un tās īstenošana var tikt ierobežota, ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi ir noteikti tiesību aktos un ar tiem ir ievērota šīs brīvības būtība, kā arī samērīguma princips, tas ir, ierobežojumiem ir jābūt nepieciešamiem un tiem patiešām ir jāatbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.

45 Tieši tāda ir situācija šajā lietā. It īpaši biedrošanās brīvības īstenošanas ierobežojumi, kas var izrietēt no Direktīvas 2000/78, ir noteikti tiesību aktos, jo tie tieši izriet no šīs direktīvas. Ar šiem ierobežojumiem ir ievērota biedrošanās brīvības būtība, jo tie ir piemērojami tikai, lai sasniegtu Direktīvas 2000/78 mērķus, proti, nodrošināt vienlīdzīgas attieksmes principu nodarbinātības un profesijas jomā un sasniegt augstu nodarbinātības un sociālās aizsardzības līmeni. Tādējādi tie ir pamatoti ar šiem mērķiem (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 23. aprīlis, *Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI*, C-507/18, EU:C:2020:289, 50. un 51. punkts).

46 Ar šādiem ierobežojumiem ir ievērots arī samērīguma princips, jo aizliegtie diskriminācijas iemesli ir uzskaitīti Direktīvas 2000/78 1. pantā, kuras gan materiālā piemērošanas joma, gan piemērošanas joma personām ir norobežota šīs direktīvas 3. pantā, un iejaukšanās biedrošanās brīvības īstenošanā nepārsniedz to, kas ir nepieciešams minētās direktīvas mērķu sasniegšanai, aizliedzot tikai tos darba ņēmēju organizācijas statūtu [noteikumus], kas rada diskrimināciju nodarbinātības vai profesijas jomā (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 23. aprīlis, *Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI*, C-507/18, EU:C:2020:289, 52. punkts).

47 Turklāt biedrošanās brīvības īstenošanas ierobežojumi, kas izriet no Direktīvas 2000/78, ir nepieciešami, lai garantētu tiesības nodarbinātības un profesijas jomā, kuras ir personām, kas ietilpst personu grupās, kurām ir raksturīgs kāds no šīs direktīvas 1. pantā uzskaitītajiem iemesliem (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 23. aprīlis, *Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI*, C-507/18, EU:C:2020:289, 53. punkts).

48 No iepriekš minētā izriet, ka "nosacījumi [darba ņēmēju organizācijas priekšsēdētāja amata] iegūšanai" Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

Par Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta d) apakšpunktu

49 Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts, ka tā ir piemērojama tostarp attiecībā uz iesaistīšanos darba ņēmēju organizācijā.

50 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 52. punktā, kandidēšana uz ievēlēšanu darba ņēmēju organizācijas priekšsēdētāja amatā – tāpat kā priekšsēdētāja pienākumu pildīšana pēc ievēlēšanas – ir "iesaistīšanās" šādā organizācijā forma šī jēdziena ierastajā izpratnē.

51 Šāda interpretācija atbilst Direktīvas 2000/78 mērķim izveidot vispārēju sistēmu, lai apkarotu diskrimināciju, kuras pamatā tostarp ir vecums, nodarbinātības un profesijas jomā, un no tā izriet, ka jēdzieni, kas tās 3. pantā precizē šīs direktīvas piemērošanas jomu, nevar tikt interpretēti šauri.

52 Turklāt ir jāatgādina, ka LESD 45. pantā garantētās darba ņēmēju brīvas pārvietošanās kontekstā Savienības likumdevējs ir uzskatījis, ka šī pamatbrīvība ietver šo darba ņēmēju tiesības tikt ievēlētiem par viņu nodarbinātības valsts arodbiedrību pārstāvjiem. Tādējādi, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 53. punktā, Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētā

tās piemērošanas joma ir pārņemta no Padomes Regulas (EEK) Nr. 1612/68 (1968. gada 15. oktobris) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV 1968, L 257, 2. lpp.), kuras 8. panta 1. punktā bija paredzēts, ka darba ņēmējam ir tiesības tikt ievēlētam darba ņēmēju pārstāvju organizācijās konkrētā uzņēmumā, savukārt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 492/2011 (2011. gada 5. aprīlis) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā (OV 2011, L 141, 1. lpp.), ar ko tika aizstāta Regula Nr. 1612/68, 8. panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka vienlīdzīga attieksme, kura darba ņēmējam ir dalības arodbiedrībās un no tās izrietošo tiesību jomā, ietver iespēju kandidēt uz arodbiedrības pārvaldes vai vadības amatiem.

53 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka uz tādas darba ņēmēju organizācijas priekšsēdētāja darbības veikšanu kā tā, kas tiek aplūkota pamatlietā, attiecas arī Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta d) apakšpunkts.

54 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) un d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka vecuma ierobežojums, kas darba ņēmēju organizācijas statūtos ir paredzēts attiecībā uz iespēju tikt ievēlētam tās priekšsēdētāja amatu, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

Par tiesāšanās izdevumiem

55 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 3. panta 1. punkta a) un d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka vecuma ierobežojums, kas darba ņēmēju organizācijas statūtos ir paredzēts attiecībā uz iespēju tikt ievēlētam tās priekšsēdētāja amatā, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

[Paraksti]